

## Právně nezávazná pracovní definice protiromských postojů – anticikanismu

Mezinárodní aliance pro připomínání holocaustu (IHRA),<sup>1</sup> jejímž členem je také Česká republika, přijala v roce 2020 právně nezávaznou definici protiromských postojů, tzv. anticikanismu, jako specifické formy rasismu, předsudků, diskriminace nebo nenávisti namířené proti Romům a Sintům. Definice zní následovně:

*„Anticikanismus, tzn. diskriminace Romů, je vyjadřování a jednání jedinců, strategie a praxe institucí, které vedou k marginalizaci či vylučování Romů, devalvování romské kultury a životního stylu, fyzickému násilí či projevům nenávisti namířených proti Romům i dalším jedincům a skupinám, které jsou považovány za „Cikány“. Z tohoto důvodu jsou stigmatizováni, či proto byli za dob nacismu nebo i dnes cílem perzekuce. Z důvodu této diskriminace se následně s Romy zachází jako s údajně cizí, odlišnou skupinou a jsou spojováni s celou řadou urážlivých stereotypů a zkreslených představ, které samy o sobě představují specifickou formu rasismu.“*

Tento jev se může projevovat různými způsoby, mimo jiné slovními a fyzickými útoky, stereotypy, sociálním vyloučením a institucionální diskriminací.

Mezi současné projevy anticikanismu může s ohledem na celkový kontext patřit mimo jiné:

- Zkreslování či popírání perzekuce Romů nebo genocidy Romů.
- Schvalování genocidy Romů.
- Podněcování, omlouvání a páchání násilí na romských komunitách či jedincích romského původu či ničení majetku Romů.
- Nucené nebo nedobrovolné sterilizace a fyzické nebo psychické násilí na Romech.
- Udržování a podporování předsudečných stereotypů o Romech.
- Obviňování Romů ze způsobování skutečných nebo smyšlených společenských, politických, kulturních, ekonomických nebo zdravotnických problémů a s tím spojené projevy nenávisti.
- Šíření stereotypu, že Romové mají tendenci ke zločinnému chování.
- Využívání pojmu „Cikán“ jako nadávky.
- Schvalování nebo podporování mechanismů vylučujících Romy na základě rasově diskriminačních předpokladů, jako je například vylučování z běžných škol nebo institucionální postupy a politická opatření, která vedou k segregaci romských komunit.
- Provádění politických opatření pro arbitrární nebo diskriminační vysídlování Romů a romských komunit bez právního základu nebo vytváření podmínek, které toto umožňují.

---

<sup>1</sup> [Home - IHRA \(holocaustremembrance.com\)](https://www.holocaustremembrance.com/).

- Připisování kolektivní odpovědnosti za skutečné nebo smyšlené jednání jednotlivců z romských komunit všem Romům.
- Šíření nenávisti proti romským komunitám v jakékoliv formě, jako například v médiích včetně internetu a sociálních sítí.

Cílem definice IHRA je zvýšit povědomí o této problematice a podpořit porozumění s cílem čelit anticikanismu ve všech jeho formách a předcházet mu.

Praktický přínos právně nezávazné definice anticikanismu pro orgány státu, ale i organizace občanské společnosti spočívá v následujícím:

- Definice pomáhá zvyšovat povědomí o konkrétních formách diskriminace, předsudků a nenávisti, kterým Romové a Sintové čelí. Toto pochopení může pomoci společnosti a tvůrcům politik účinněji řešit tuto problematiku.
- Definice poskytuje jasný rámec pro pochopení a identifikaci anticikanismu, což může pomoci při vytváření cílených politik a opatření pro boj proti němu.
- Uznáním anticikanismu jako specifické formy diskriminace mohou země usilovat o finanční a institucionální podporu sociálního začlenění a rovných příležitostí pro romské a sintske komunity.
- Přijetí definice může usnadnit dialog mezi různými zúčastněnými stranami, včetně tvůrců politik, organizací občanské společnosti a komunit Romů a Sintů, a podpořit tak výměnu myšlenek a spolupráci.
- Definice může sloužit jako základ pro monitorování a hlášení případů anticikanismu, což umožní přesnější posouzení výskytu tohoto problému a pomůže identifikovat trendy a oblasti, které vyžadují intervenci.
- Přijetí definice může přispět ke společnému chápání anticikanismu mezi zeměmi, což může vést k účinnější spolupráci při řešení této formy diskriminace v regionálním i celosvětovém měřítku.
- Přijetím definice země prokáže svůj závazek řešit anticikanismus a prosazovat práva Romů a Sintů, čímž přispěje ke spravedlivější a rovnější společnosti.